

Êse de două ori în septemana: Joi-a și Domineca; ăra candu va pretinde importantia materieloru, va eși de trei sêu de patru ori în septemana.

Prețulu de pronomeratiune
pentru Austria:
pe unu întregu 8 fl. v. a.
„ dimetate de unu 4 „ „ „
„ patrariu 2 „ „ „
pentru Romania și străinătate:
„ unu întregu 12 fl.
„ dimetate de unu 6 „ „

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondintii ai nostri, și de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1. unde sunt a se adresa și corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sêu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi; ăra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuale și alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Prețulu timbrulu cate 80 cr. pent. una data se antecipa.

Pesta, 1/13 augustu 1870.

Tôta lumea vorbește și se interesă dia numai de resbelu și de — unmarile posibili ale lui. Prê rari sunt acei moritori cari, mai afla timpu d'a se interesă și ocupă, cu destula serioșitate și de alte cestiuți. Tocma rari și — minuțati, caroru astadi, alte ôre-cari cause, li-ar impara de interesu prevalinte.

Noi ne vom straduî a remanê între cei din medilocu. Ne vom ocupă cu preferinția de resbelu și siancele și consecințiele lui; ne vom interesă inse totu o data cu tôta serjositatea și de cele ce ne privescu pre noi mai de a prôpe sêu chiar nemedilocutu.

În Franția și chiar în Parisu, inim'ă ei, spiritele se mai liniscira; panic'ă fece locu unei socotele mai reci. Armat'ă — dupa tôte scriile ce sosira de trei dile — s'ă reculesu și concentratu binisioru și — dupa cum suna unele telegrame, arde de poft'ă d'a-si cercă de nou noroculu, d'a-si mesurâ poterile într'o lovire generale, decisiva, cu ostirile nemtiesci. Ea, armat'ă franceza, s'ă postatu pe malulu stangu alu Moselului, de la Thionville, cu centrulu în Metz și pona la Nancy. Este lini'ă strategică, numita a Moselului, o linia fôrte tare, pe carea francesii trebuie, și sunt rezoluti s'o apere, fiindcă aceea ește ostirile nemtiloru abia se mai potu impedeacă cu efetu pana 'n Parisu; ăra în Parisu, se 'ntielege de sine, că regele Prussiei ar dictâ pacea — nu numai pentru Franția ci pentru Europ'ă întregă, — de cumva ostirile nemtiesci n'ar ajunge în Parisu atâtu de slabite, în câtu o intrenvenire a poterilor neutrali și a nune a Italiei, carea — pe semne — tocmai pentru acêsta eventualitate se prepara, — se-i pôta paralisă și se-i faca dôra chiar ilusoria exploatarea victorie-loru.

Pricepu acêst'ă de buna sêma și conducatori ni nemtiloru, și francesii; și de aci, precum de securu și din enormele perderi ce avura corpurile armatelor nemtiesci la Weissenburg și la Wôrth, trebuie se se splice pre d'o parte incetulu și precauțiunea misicariilor armatei nemtiesci, pre d'alta parte inbarbaterea și grab'ă cea mare cu carea urma a se concentrâ și completâ poterile franceze la Moselu.

Intr' aceea în Parisu s'ă instalatu ministeriu nou cu ginerariulu contele Palikao în frunte și cu Latour d'Auvergne ca ministru de esterne. La financie a remasu ministru de pon' aci, ăra cele alte personalitati sunt — marimi necunoscute, cari abe merita amintire. Ce ne cam multumesc este, că acestu ministeriu cu Palikao în frunte, pretotindeniă în Franția se primi ca dovêda de resbelu pon' la cutitu. Palikao însusi se pronunțiă alalta-ieri în senatu, că — „perderile suferite curendu se vor repara și resplătirea are se urme de securu.“

Camer'ă urcă imprumutulu votatu, la 1000 de millioane. Se va emite în bilete de banca fora garantia și cu cursu constringativu. D'alta parte pentru intempnarea turburarilor interne, pre fia-care di altu departamentu se pune sub legea martiale. Acestea sunt calamitatile cele mari ale situatiunei.

Si atât'ă este totu, ce — din câte telegrame ni sorira de două dile din și despre Franția și resbelu, potemu se aducemu la conosciința stimabililor nostri cetitori. Lovirea cea mare, ce se făcê la Metz, unii, dupa combinatiunile lor o ascepta de mane incolo; altii, dupa ale lor combinatiuni credu că Prussii vor incunjură-o, tragendu pe alte câli drepte în Parisu și silindu astfelu armat'ă franceza a-si paresi ea insasi valoros'ă pusetiune și a primi o lupta la altu locu, mai favorabilu pentru ostirile nemtiesci. Inca cate-va pucine dile și adevêrulu se va aretâ.

Multe se scriu și se vorbescu despre incercari de pace, chiar și despre o oferire de pace prin regele Prussiei. Dar de pace abia pôte se fia vorba seriosu, pre câtu timpu ostirile nemtiloru stau pe pamentulu Francei, sêu pana ce Franția nu va fi trantita la pamentu finalminte și pareasita de catra toti! ăra atât'ă dôra nu va ajunge nici o data, mai vertosu că Italia armădia din respo-teri, și că mai sunt inca și alte popôra, cari au inima și onôre în peptu-si.

Austro-Ungaria nôstra in sa a ajunsu a vorbi chiaru și lamuritu. Franția n'are se ascepte — în nenorocirea sa neci unu ajutoru dintr'asta parte. Dêca noroculu suridea armelor francesci, Austro-Ungari'ă ăra prê plecata se participe — la

impartirea prêdeloru; dar acum dlu Beust va fi respunsu, cum dâ cu socotela o fôia din Viena, și lui Metternich, carele se fia cerutu în numele imperatesei ajutoriulu Austriei, și lui Latour d'Auvergne, carele alalta-ieri nainte d'a plecâ din Viena se fia vorbitu lungu timpu cu cancelariulu imperiului: „ajutoriulu Austro-Ungariei, din punctu de vedere strategicu, astadi ăra fi intardiutu, ăra din punctu de vedere diplomaticu — prematuru.“ — Este chiar ceeace noi din capulu loculu prevediuseramu și prediseramu! Cine va face ca tine, Napoleone, se pata ca tine!

Dar dnii Beust și Andrassy — credemu că totu vor se se insiele în calcululu lor egoisticu. Prussia este atâtu de bine informata de cele combinatale la Salzburg, câtu de bine sunt conosciute Russiei intentiunile și planarile Austriei de la 1854; și — nu numai Romanii, ci și domitorii tienu minte! Dnii egoisti din Buda-Pesta și Viena — se bage bine sêma, că ôr'ă se apropia, candu au se sôrba zam'ă! Trentesca Germani'ă la pamentu pe Franția, și apoi mai veda ei că — cum vor scuti, unde vor ascunde provinciile nemtiesci de Prussia, și Galiti'ă de Russia; și-ăpoi se-i vedemu pre domnii stepanitori ai nostri jucandu hor'ă în braciile panslavismului!

Mare este periculu nostru alu Romanilor; multa, nemarginita este superrarea nôstra pentru perderile Francei; dar periculu pentru domnii stepanitori ai nostri, pentru fratii denaturati ai nostri, este — se fimu convinsi, și mai aprôpe și mai mare, și de aceea necasulu lor astadi — întrece pre alu nostru! Dar ei credu, că prin umilire și tereire se vor salvâ.

Russi'ă, unele sciri positive dicu că armădia și agramadesce ostiri spre fruntariile nôstre, — altele ăra positive — nega ori-ce armare și misicare: care este adevêrulu?

Adevêrulu este, că și noi armămu barbatesce și — și noi negămu acêst'ă! —

În Viena misicariile și demustratiunile lucratorilor de doctrinele lui Lassale, dau politiei multu de lucru și de ganditu. Alalta-sêra o adunatura tumultoasă de vr'o 4—5000 de insi fece necesaria aplicarca de două bataliône de soldati. Se fecera multe arestari.

Dar pana candu vor ajunge bataliônele spre infrenarea acestoru misicari? ! Suntemu morbosi, reu morbosi, și 'n locu d'ă ni vindecâ reulu, noi tindemu a-lu nadusi.

Statulu armatei franceze.

În urulu precedinte infacisieramu On. publicu cetitoriu alu nostru unu conspectu generalu despre poterea ambelor armate beligerante dupa calcululu reportatoriulu militariu alu lui „Ung. Ll.“ Asta data venimu a-i pune în vedere unu sumariu ce-lu publică altu barbatu de specialitate în „P. Ll.“ și carele suna multu mai favorabilu despre armat'ă Francei. Mai avemu se observămu aci, că și alte date, adunate și produse în diferite gazete de alti reportatori și cunoscatori de impregiarari, se apropia mai multu de acestu calculu, de câtu de celu a lu reportatoriulu din „Ung. Ll.“ Totusi și chiar acesti reportatori recunosc și constata, că armat'ă nemtiesca în totu casulu întrece cu multu la numeru pre cea franceza. Datele lui „P. Ll.“ sunt, dupa reporturi oficiale, următoarele: La luptele de la Saarbrücken, Wôrth și Weissenburg au fost în focu următoarele trupe franceze: 22 regiminte de infanteria de linia cu câte 3 bataliône, = 66 bataliône cate cu 950, = 62.700 barbati; 9 bataliône de venatori pedestri, ărași de cate 950 barbati = 8550; unu regimentu de linia de Zuavi = 3051 barbati; unu regimentu de Turcos, = 3051 barbati; 4 regiminte de linia de dragoni, = 3920 barbati; 3 regiminte de linia de husari, = 3920 barbati; 3 regiminte de venatori calari, = 3920 barbati; 4 regiminte de artileria caratôria, cu cate 2590, = 10.360 barbati; unu regimentu de artileria calare, = 2350 barbati; la olalta: 101,822 barbati. Asiê-dara numai peste 100,000 de combatenti ai corpurilor Mac Mahon, Frossard, De Failly și Canrobert au luptatu, și a nune din corpulu Mac Mahon tôte patru divisiunile cu 6 brigade, dintre cari două erau combinate, de la corpulu Frossard 2 divisiuni, de la alui De Failly trei brigade, și de la Canrobert 2 1/2 brigade.

Pentru concentrare mai stau spre dispositiune armatei franceze de operatiune inca următoarele trupe: 94 regiminte de infanteria de linia = 268,200 barbati; 16 bataliône de venatori = 15,200 barbati; 53 regiminte de cavaleria = 51,940 barbati; 17 regiminte de artileria = 42,721 barbati; la acestia se mai adaugu 3 regiminte de sapeuri câte cu 2900 barbati = 8700 barbati; și trupele de furnisêla

FOISIORA.

Privire scurta a supr'a faptelor lui Stefanu celu Mare.

Aduceti-ve a minte de faptele strabunilor vostri, pomenindu-i pre densu; inlăriti-ve cu spiritulu lor, ca și voi insive se ve faceti mariti în pomenirea urmasilor vostri!

(Cartea I. a Macaveiloru.)

(Incheiare)

În anulu 1484 se redicâ Baiazetu alu II. sucesoriulu lui Mahomede alu II. cu tôta poterea sa contra Moldovei, dorindu a resbună nenorocirile, ce patimira turcii în expeditiunea din urma, intreprinsa de parintele seu Mahomede, mai alesu cele patimite la rentornarea peste Dunare. Cugetulu lui ăra, se franga mai antaiu poterea lui Stefanu la Dunarea de diosu. Prin urmare dupa trecerea Dunarii elu impresurâ Chili'ă și o luâ cu multa pierdere din partea turciloru dupa o lupta crancina în 14 iuliu. De aci porni a supr'a cetatii Albe, unde a patimitu arm'ă lui fôrte multa struncinare, căci coman-

dantii romani, Germanu și Ionu, se așperara cu unu eroismu adevêratu romanu. Dupa ce veni în ajutoriulu Sultanulu și hanulu Crimului Mengli gerai cu 50,000 de Tatați cetatea capitulâ în 5 augustu, impunendu-i-se o garnisôna turcêscă și turcii urma: a pustirea tierii în susu. Stefanu se retrase catra muntii acceptandu ajutoriu de la Unguri și Poloni. Ungurii erau ocupati cu resboiulu austriacu. Polonii se bucurau de aceste nenorociri și perichie în cari intrâ Stefanu și doriau se-lu umilêscă. Deci i promisera ajutoriu cu conditiunea, dâca se va inchinâ lui Casimiru. Stefanu, vedindu-se strimtoratu de turci, decise a face o ceremonie intru indestularea superbiei polone și o implini în Colomeia, unde venise Casimiru, carele i dede apoi 3000 de calari sub comand'ă lui Carcovachi. Cu ajutoriulu acestora restabilî Stefanu ordinea din intru, nu fi inse în stare se recupere Chili'ă și cetatea Alba.

Mathia alu Ungariei se superâ a supr'ă lui Stefanu pentru legatur'ă ce o facuse elu cu Polonii și-i dede osti resbelulu moldovanu Croiotu ca se-lu destrône pre Stefanu. Lupt'ă se incaiâră la Scheia pe Siretiu. Stefanu cadîu de pe calu si putienu lipsi de nu veni în manele lui Croiotu. Dar mai în urma invinse Stefanu, Croiotu se prinse si plati indresnêl'ă sa cu pierderea capulu.

În anulu 1490 muri Mathia, și la 1492 Casimiru. În Ungaria urmâ Vladislau din Boemia, și în Polonia fratele seu Albertu, ambii fii ai lui Casimiru. Stefanu formâ planulu de o scularu generala a principiloru crestini contra turciloru, pentru de a-i scôte din Europa, și invitâ la acêst'ă și pre acesti amendoi frati. Ei inse incheiara între sine unu tractatu secretu, ca se-lu scôte pre Stefanu din domni'ă Moldovei și se asiedie acolo pre fratele lor Sigismundu, transformandu Moldov'ă în provincia polona. Câti-va malcontenti nobili din Ungaria ilu insciintiară pre Stefanu în ascunsu despre planulu acêst'ă. Cum numai se semti Albertu destulu de potericu, adunâ (1496) la Lein'ă tôta poterea sa armata, și-lu invitâ și pre Stefanu s'ô nesca cu acêst'ă și pre a sa, ca se lucre ambi în preuna contra turciloru și se recupere Chili'ă și cetatea Alba dela ei. Stefanu i dechiarâ că va efetu acêst'ă indata, cum va fi intratu Albertu pe teritoriulu turcescu, ascurandu-lu inca pe langa acêst'ă, că-i va indiestrâ calea cu statiuni și bucate. Catra finea lui Iuliu plecâ regele polonu cu arm'ă prin Camenitia, pe unde-i ăra anumita calea, se întorse inse indata spre Pocutia, ca se intre în partea Moldovei, ce se chiama astadi Bucovina. Stefanu tramise de două ori deputati la elu se-lu întrebe despre intentiunea lui adevêrata, amenintiandu cu resistința armata, de

cumva Albertu vine în modu perfidu asupra lui ăra nu a turciloru. Dar' elu, în contra drepțulu gintiloru, puse deputati în fiere și-i tramise la Lein'ă; intrâ cu o armă de 80,000 în hotarele tierii și innaintâ în pace pana sub zidurile cetatii Sucêv'ă și o impresurâ, batend'o trei septemani. Locutorii se apêră cu vitegi'ă cea mai mare, reparandu nôptea partile ziduriloru, cari le strica u diu'ă Poloni. Stefanu trimise dupa ajutoriu la pasi'ă din Silistria, Meschedu, adunâ ôste în Moldov'ă, precum și în tier'ă Secuêscă și Muntenêscă și li taiâ Poloniloru totu felulu de comunicatiune cu tier'ă lor. Deci incepura ei a suferi de fôrme și atacurile lui Stefanu se indesiâu din ôra în ôra, facandu-se totu mai intensive. Totu o data se respandî între militarii poloni tém'ă, că se apropia turcii în ajutoriulu lui Stefanu, și ei incepura a-lu invinui în gur'ă mare pre regele lor, că i-a adusu se-i pârda pre toti. Mai multe semue se aretara în taber'ă lor, pe cari le esplicau militarii de rondu de ominôse, dicendu că ele anuncia perirea lor. Nebuni adeca unu soldatu și strigâ neintreruptu „ati venituri intru perirea vōstra, că mai multu nu ve veti întôrce!“ sub unu cortu l'ă detunatu pre unu Polonu impreuna cu doispediece cai; și unu popa liesescu sierbindu la liturgia scapâ cuminecatu'ă diosu; s. a. s. a. Militarii diceau, că tôte acestea se în-

de sanitate si altele, = 15,400 barbati, la olalta 402,161 barbati.

Deci sub comand'a generale de la Metz statu concentrati astadi 400,000 de combatenti. Gardele mobili sunt astadi asiediate in taber'a de la Chalons cu antai'a armata de reserva. Din divisiunea militara a V. de Metz 15 bataliune = 29,430 barbati; 16 baterie = 3190 barbati; din divisiunea militara a VI. de Strassburg, 10 bataliune = 19,870 barbati; 20 baterii = 4130 barbati; din divisiunea militara a VII. Besançon, 17 bataliune = 29,439 barbati; 8 baterie = 1518 barbati; la olalta 87,577 combatenti. Gard'a mobila din Paris numera 69,000 de bracie.

Proclamatiunea

ce dede catra poporul francesu regele Prussiei la trecerea sa din Saarbrück pe pammentulu Franciei, in 11 aug. suna:

Noi Vilelmu, Regele Prussiei facemu de scire tinenturiloru francese, ocupate de ostirea nemtiesca: Dupa-ce Imperatul Napoleonu pe apa si pe uscatu a atacatu pre natiunea germana, carea a doritu si inca doresce a traî in pace cu natiunea franca, eu am luat comand'a armatelor nemtiesci, pentru de a respinge acelu atacu. Eu am resbelu cu soldatii, er nu cu cetatienii Franciei; deci acestia se vor bucura si mai departe de cea mai deplina securitate pentru persoa' si averea lor — pre catu timpu ei prin fapte neamice, intreprinse contra trupelor nemtiesci, nu me vor despoia de dreptulu d'a li dá scutulu meu.

Ginerarii mei comandanti de corpuri de armate vor regulá mesurile ce vor fi a se aplicá contra comunitatiloru si individiloru cari se vor pune in contrastu cu usulu resbelicu. Totu aceia vor regulá tôte câte privescu recuisitunile si valuta baniloru nemtiesci pentru comerciulu intre soldati si locuitori.

Aradu, 3. augustu c. n.

(Antai'a si a dou'a representatiune teatrala a societati dlu Mateiu Millo.)

Brav'a societate teatrala romana, condusa de renumitul ei diriginte Mateiu Millo ne-a delectatu dejá cu duoue representatiuni nationale. Nainte d'a-mi face modestele observari a sup'a acestoru productiuni teatrale nationale, voiu se permitu cá productiunile se facu in teatrulu magiaru de aici si cá — participarea publiculu pentru inceputun'a corespunsu acceptariloru. Causale credu a fi fostu scurtimea timpulu de anunti, timpulu nefavorabilu si neintrerupt'a ploua. Mai alesu a lipsitu publiculu din provincia. Inteliginti'a nostra din locu si din giuru, cu putiena exceptiune, a ocupatu mai tôte logiele si bancele teatrului cu abonamentu, era dintre straini, a fora de directorulu teatrului magiaru si cati-va actori d'ai sei, nu observaramu pe nime. Speru inse cá indreptandu-se timpulu, publiculu romanu din provincia nu va pregetá a participá la cele urmatórie cinci representatiuni anunciate dejá.

Alalta-ieri in 1. augustu se executá prim'a

representatiune in trei acte. In actulu primu se dede piesa „Millo Directoru“ si a avutu angajate urmatóriele role: Millo, directorulu teatrului nationalu din Bucuresei; Nenea Nae, proprietariu; Servescu, june impiegatu; Ciupiciu, omu politicu; Tache; Ioanu Servitoriu in casa; cocón'a Lucsitia, soci'a lui Nenea Nae; Lin'a, fiic'a loru. Tôte aceste role bine-escutate secerara aplauscle meritate. Dlu Millo cu preferinta e demnu de tóta recunoscinti'a pentru admirabil'a cuprindere si executare a artei sale. Tali'a insasi trebe se fie mandra de unu atare sacerdote! Fidelitatea imitatiunei, miscarea, mimic'a, tôte sunt esemplare, tôte dovedescu pre artistulu escelinte, demnu de reputatiunea ce o are pretotindeniá la Romani.

Dar neci ceia-lalti actori nu sunt mirmidoni pe langa Millo gigantelu. Mincu d. e. in rol'a de Ciupiciu, omu politicu, ca comicu, e fora parchia, neci unu Catone n'ar poté se resiste torintelui de — risu, candu ar vedé si audí pe Mincu. — Dn'a Margareta Alesandrescu ca „Cocón'a Lucsitia“ rivaliseza cu succesu splendidu cu comilonii ei de genulu barbarescu. Dn'a Alesandrescu pe langa rutin'a si scol'a ei buna, ce ne indreptatesce a o insirá in clas'a prima de actrice, inca mai are si unu exterioru favorabilu ce o face aparitiune pe scena pururia intimpinata cu aplause.

Actulu alu doilea contien e consonet'a comica „Chera Nastasia, séu man'a de pensiune“ Dlu Millo representá pe „Chera Nastasia“, o baba hërca, veduva de trei barbati, ce umbla aplecata si umilita pe la guvernulu dupa pensiune. Esecutarea acestei role o potemu numi capud'opera. Imitatiunea in miscare si limba, simulatiunea lesinarii in risu si planu au fostu executate cu atât'a desteritate si naturalitate, in câtu credeai a vedé naintea ochiloru exemplariulu originalu.

In actulu alu treilea se represintá „Corbulu Romanu“, vodevilu natiunalu cu cantece in coruri populare romane. In cantari escelara Dn'a si Dlu Alesandrescu. „Corbulu Romanu“ fu dlu Millo; se vreti vedé entusiasmulu celu manifestá publiculu candu se ivi pe scena ca cimpomeriu betranu! Originalitatea representatiunii unni mosinégu, romanu cu cimpionulu sup sóra, productiunea admirabila a unor momente din viet'a poporului romanu, eserciara a sup'a publiculu impresiunile cele mai placute. In acompaniarea „corbului“ a escelatu si bravulu actore Alesandrescu in rolulu de „Bujoru“ oficiu de dorobanti. Ce valoréza dlu Alesandrescu ca cantaretu, dovedesce si declaratiunea directorului teatrului unguurescu, carele se sprimá cá de ar fi alu lui, nu l'ar dá pentru totu Aradulu. Mincu, ca „espravnicu“ a jocatu cu succesulu indatinatu. Cu efectu imbucuratoriu a fostu si activitatea dlui Ellinescu, dnei Margareta, precum si a dsibrei Otilia Senti. Ast-feliu se fini representatiunea prima, carea durá de la 8 pana la 11 óre nóptea.

A dou'a representatiune ce se dede ieri sér'a adeca „Boierii si tieranii“, a fostu am poté dice — si cu mai mare efectu.

La incheiare publiculu erupse in cele mai

infocate eschiamari de se traiesca Mill o, „se-lu vedemu!“ Veteranulu Millo se infatisia pe scena si cantá mai o data una strofa a piesei despre unu postu de dirigitoria. Publiculu erá ferme-catu. —

Curtius.

Sacatu, (cott. Biharu) 8. aug.

Intér interesulu fratiloru nostri romani din comitatele Bichisiu si Aradu, vinu a reportá, cá podulu de aici de pe Crisiulu rapede, care podu nainte d'ast'a cu vre-o 13 ani s'a fostu spartu si risipitu, — acuma pe chieluie'l'a Comitatalui, s'a construitu de nou, si ieri s'a datu comunicatiunei publice cu tóta solemnitate. Comitatalu a fostu representatu de vice-comitele alu doilea, si a fostu de facia una multime de poporu de prin prejuru, precum inteliginti'a numerósa din cottulu Bichisiului.

Credu cá acest'a scire amintitele comitate vecine voru luá-o cu placere; cáci prin redicarea acestui podu, comunicatiunea intre comitatele Bichisiu si Aradu cu partile Biharene de média-nópte, respective cu Dobritinulu s'a usioratu fórte, ne mai fiindu siliti calatorii a incungiurá pe de parte. — Trecerea peste podu e fora de tacsá séu vama. G. Dr....

PROTOCOLULU

Siedintieloru tiente din partea sinodului eparchiale a diecesei romane greco-orientale din Aradu, — in anulu 1870.

(Continuare.)

Siedintia a IX.

tienuta in 28 Aprile/10. Maiu 1870.

Presidiulu notariu:
ordinariu; Mihaiu Buneiu.

Nr. 99. Dupa cetirea si autentizarea protocolulu din siedinti'a precedinte, presiedintele anuncia urmatóriele petitiuni: petitiunea preotului Moise Dimitrescu din Chesintiu contra preotului totu de acolo Nicolau Stoianoviciu pentru investigatiune in privinti'a agitatoriloru, si pentru rebonificarea stoleru incassate; petitiunea deputatulu Simeonu Bica pentru concediu de 8 zile. Decisiune: Cea dantau se transpune comisiunei patitiunarie; era cererea deputatulu Simeonu Bica se incuviintiedia.

Nr. 100 Deputatulu Meletie Dreghicu face propunerea: ca in privinti'a revederei sototiloru bisericesci, scontrarei caselor bisericesci a inspectiunei scolóloru confesiunali, se se impuna de detorinti'a protopresviteriloru si inspectoriloru de scóle, a cercetá si mai departe in totu anulu bisericile si scólele spre acelu scopu, cáci de altmintrelea pe langa indatenat'a lasitate a membriloru din comitatele parochiali, averea bisericésca cu totulu va scadá, era scólele se vor negligi. Cetindu-se acésta propunere, si considerandu-se de obieptu de urgentia, numai decatu se ié la desbatere. Deputatulu Babesu formulédia urmatóri'a propunere suplinitória: „Se primesce propunerea deputatulu Meletiu Dreghicu, intr'acelu intielesu, ca protopopii séu inspectorii scolari, pana la alta dispuestiune prin sinodu, se aiba a visitá scólele con-

fesiunali, a li inspectiuna activitatea, si a controlá administratiunea fonduriloru si venituriloru bisericesci si scolari; avendu a face reporturi regulate catra consistoriu; er' senatele consistoriali, celu scolariu si epitropescu, sunt insarcinate a elaborá unu proieptu de regulare definitiva pentru aceste momentóse cause si a-lu subterne celei mai de aprópe sesiuni sinodali.“ Facendu-se desbatere si asup'a acestei propuneri, deputatulu Ioane Popoviciu Desseanu aduce contra propunerea: „Consistoriulu ca senatu scolariu se insarcineza a denumi inspectorii scolari provisorii in tôte protopopiatele, er' pana la acésta dispuestiune a senatului scolariu, se remana in continuarea activitatei loru protopopii, respective inspectorii scolari de pan' aci.“

Dupa o desbatere seriósa punendu-se caus'a la votu, propunerea deputatulu Ioane Popoviciu Desseanu se primesce cu maiortitate.

Nr. 102. Stanescu interpeléza presidiulu: cá din ce motive permite, séu chiaru impune, ca in biseric'a catedrala din Aradu se se cante inca si acuma mai multe cantari grecesce, pe cari romanii nu le intielegu? Si déca are de cugetu a sistá acestu sau nepotrivitu cu relatiunile nóste bisericesci si nationali. Presiedintele i promite respunsu intr'o siedintia urmatória.

Nr. 103. Presiedintele presinta unu Abecedariu compusu de Teodoru Romanu, docinte in H. Mezesiu, carele se subterne sinodulu spre censurare — Se va transpune comisiunei scolastice.

Nr. 104. Trecendu-se la ordinea dilei, referintele comisiunei verificatórie reporta, cá credintionalulu si protocolulu de alegere a nou-alesulu deputatu sinodalu in cerculu Vinga, Pavelu Rotariu, se afla in ordine, propune deci a se verificá. — Se verifica.

Nr. 105. Se continua desbaterea speciala a sup'a reportulu comisiunei organizatórie, dupa care

7. Numerulu asesóriloru consistoriali se stabiléza pe basea proieptulu presidialu, adeca: Consistoriulu din Aradu se compune din numerulu maximalu, er' celu din Oradea-mare din celu minimalu; dar' totusi unele posturi de o camdata la ambele consistorie se lasa vacante dupa urmatóri'a tabela:

a.) Consistoriulu oradanu.

In senatulu bisericescu se alegu: unu membru ordinariu si 13 onorari; 1. postu ordinariu si 6 onorari remanu vacante.

In senatulu scolariu se alegu: 1 membru ordinariu mirénu, 4 preoti si 8 mireni onorari; remanu vacante: 1 postu ordinariu preotiescu, si 1 mirénu, 2 posturi preotiesci si 4 mireni onorari.

In senatulu epitropescu intocmai astu-feliu. Va se dica, Consistoriulu aradanu se compune din 40 de membrii, 22 preoti si 18 mireni; 3 ordinari si 37 onorari, 1 preotu si 2 mireni salarisati; 21 de preoti si 16 mireni onorari.

b.) Consistoriulu oradanu.

In senatulu bisericescu se alege unu vicariu; postulu de asesore ordinariu remane vacantu, se alegu 8 onorari; remanu 2 vocantie.

templa din caus'a, cá regele loru ii duse contra Romaniloru crestini, in locu contra turciloru pagani. Viediudu Albertu atáte cuvinte rele a sup'a sa, se temú se nu-lu parasésca óstea si elu se cada in man'a lui Stefanu. Totu odata venira si deputati dela frate-séu Vladislau din Ungaria ca se faca pace intre Albertu si Stefanu, cáci Vladislau se temeá, cá venindu turcii-lu voru invinge pre Albertu si voru intrá inca si in Ungaria. Stefanu cerea desdaunare pentru pagub'a ce i-o causara Polonii in resboiulu acest'a, ba cerea ca Albertu se-si implinésca promisiunea, se-i recupere adeca de la turci cetatile Chilia si catatea Alba. Pentru ca se nu se amene pacea, ilu desdauná Vladislau insusi pre Stefanu pana la recuperarea acelor cetati; Stefanu se invoí acuma sub conditiunea, ca Albertu se se întórne fora pregetu in Polonia pe acea cale, pe carea a venit, ascurandu-lu cá nu-lu va atacá, ei din contra va tramite cu elu cati-va boeri ca se incheia o amicétiá eterna. Albertu dede ordine de retragere, dar' nu pe calea, pe carea venise. Stefanu tienú acést'a de o nóua viclenia din partea regelui si-lu facú atentu, cá acést'a cale trece prin locuri implute de locuitori, cari ardu de resbunare pentru stricatiunile ce le facura Polonii Moldovei si elu nu va poté se respunda, déca i se va intemplá, nenorocire de órace nu tiene conditiunile pácii

renturandu-se cu óstea sa flamenda pe unde-tier'a inca nu e stricata. Dar Albertu erá bucurósu se ajunga cátu mai curendu in tier'a sa si nu considerá consiliulu lui Stefanu ci si-a tinentu calea spre codrulu Cosminiloru. Viediudu Stefanu cá misiellu de Albertu si-a calcatu cuventulu, cugetá se-lu pedepsésca dupa meritu. Elu trimise inainte la codrulu Cosminiloru se taia padurea cu foresteia, ca, intrandu óstea lesiésca in ea, se o póta porni a sup'a ei. Ajungendu Albertu sub padure, trimise o parte din armat'a sa inainte, carea strabatú padurea in tóta ordinea. Deci regele mai lasá unu corpu la marginea codrului spre ascurare contra atacuriloru din spate si se puse cu centrulu in miscare. Pe candu se aflá elu pe la mediloculu padurii, ordiná Stefanu, carele erá in apropiare, ca Romanii, ce siedeá ascunsi in padure, se-i atace si se obóra capacii taiati a sup'a Poloniloru, elu singuru se aruncá a sup'a corpului lasatu la marginea padurii silu dirimá. Calerimea pretoriana ilu scapá pre regele carele fugí apoi la corpulu denainte si ajungendu la satulu Cosmini (acestu satu se aflá pe paréulu Derelui cam 1 1/2 mila spre sudvestu de Cernáuti, loculu pórtu inca si astadi acestu nume), statú acoló pan' s'au adunatu toti cei scapatu si retaciti prin padure, si de aici a esitu la Cernáuti. Audindu Stefanu cá-i vinu regelui

intru ajutoriu 600 de Maziuri calari, trimise pre Bolduru de i-a intimpinatu la satulu Lintiesci si i-a sterpitu pre toti, fora ca regele se fia scoiutu ceva despre venirea séu perirea loru. Si la trecerea Prutului perira multi Poloni sub armele Moldo-Romaniloru, precum si in undele-riului. De aici grabí Albertu, de ai nostri necontentitu tulburatu si prigonitu, spre Snétinu, acolo desfacú remasiti'a óstei sale si se duse la Leina. Omururile facute in asta batalia intre Poloni sunt deplorabile. Pe unii ii prinsera Romanii si-i dederu turciloru in sclavia, pe altii ii spendiurara de copaci, pe câte doi de peru, si pre 20,000 ii pusera, precum ni dicu cronicarii, spre umilirea truffei polone, la jugu si arara o campia intinsa, pe carea o semenara cu ghinda si o numira „Dumbravi'a rosia.“

— Acésta lectiune buna invetiá pre Albertu a cunósce mai bine pre Romani. Stefanu vediú ca Polonulu nu e omu de cuventu si nu are in sine neci o constantia, de aceea nu mai cautá elu neci o amicétiá séu legatura cu dincii, convinsu fiindu cá nu póte contá neci candu pe ei si cá ei nu-i potú ajutá ca se-i umilésca pre turci. De aceea se impacá elu cu Sultanulu si spre a-i returná lui Albertu daunele, ce le casioná elu prin invasiunea sa din urma in Moldova, s'a pusu Stefanu in fruntea armiei sale si avendu cu sine si turci si tataru, intra

in Poloni'a si strabatú pana din colo de Lein'a pe la ap'a Visloca, arse cetatile Premislau, Radzinimu, Prevorscu si prinna la 100,000 de Galiciens, pe cari ii dede turciloru in sclavia. Istoricultu moldovu, vorniculu Gregoriu Urechia, nu amintesce nemica despre darea in sclavia, ci dice „Stefanu a prinsu multi ómeni, barbati, mueri si copii, peste 100,000 si i-a asiediatu in tiera.“ Prin acést'a nu trebe se fia nimene sedusu a cugetá, cá Rusii de adi de peste Prutu in Bucovina s'ar trage din timpulu acelu. Cáci pre inamicii prinsu nu i-a potutu asiedia Stefanu pe hotariulu tierii despre Galicia, fiindu cá Polonii aru fi aflu in ei sprijóna in data la pragulu tierii, la ori ce invasiune in Moldova, ci déca nu i-a datu Stefanu in sclavia apoi i-a asiediatu undeva, in mediloculu tierii, de unde se nu se mai póta misicá. Era Rusii de adi din Bucovina sunt din timpurile resbelorulu religiuunarie si civile din Galicia, si mai alesu din timpulu candu erá Bucovina unita ca Galicia; ba ei incurgu din Galiti'a necontentitu inca si in diu'a de adi. — Albertu a intratu, dupa ce se returná Stefanu la Sucéva, si elu in Moldova si strabatú pana la Botusieni. Stefanu l'a lovitu aici cu barbati'a sa indatinata si l'a sverlitu indereptu in Poloni'a. Spre tóma'a anului acestuia (1498) trecura, in urm'a legaturei incheiate intre Stefanu si sultanulu, 80,000

In *senatulu scolaru*, postulu celu preotiescu ordinaru remane vacante; se alege membru ordinaru miron, er onorari 2 preoti; 1 remane vacante; din mireni 4 onorari; 2 posturi remanu vacante.

In *senatulu episcopescu* casi in celu scolaru, numai incatu posturile ordinare atatu preotiescu catu si mirenescu remanu vacante. Prin urmare Consistoriulu oradanu se compune din 22 de membri, 12 preoti, 10 mireni, sub presiedinti'a unui vicariu alesu prin sinodu.

8. Pentru facare consistoriu se sistematizeaza cate unu secretariu si unu fiscalu, ambii salarisati.

9. Posturile de archivariu, espeditoriu si scrietoriu remanu deocamdata vacante la ambele Consistorie, avendu a se substitui provisorie prin secretariu, seu in casu de absoluta necesitate prin care va alta persona apta.

10. Salariile se stabilescu recum urmédia:

a.) Pentru asesorii ordinari 1200 fl.; b.) pentru fiscalulu la Aradu 200 fl. la Oradea mare 150 fl.; c.) pentru secretariu la Aradu 806 fl. la Oradea-mare 800 fl.; d.) pentru Vicariulu de la Orade 2000 fl. si cuartiru in natura.

11. Bugetulu pentru posturile salarisate are se lu faca comisiunea finantiala. — *Tote aceste puncte se primescu.*

Nr. 106. Referitoriu la institutul clericalu din Aradu precum si la celu preparandialu, comisiunea opiniunea, se remana in statu quo pana la sinodulu viitoriu, inse senatulu scolaru'alu Consistoriulu se fia indetoratu a face unu proiectu de organizare pentru aceste institute si a-lu presentá sinodulu viitoriu. — In nesu cu acestea referintele comisiunei organizatorice, cu privire la propunerea lui Georgiu Dringou Nr. 82, in care se dice: ca sinodulu inca in sesiunea acest'ase de figa massimulu numerulu si calificatiunea individilor, cari se potu primi in institutul teologicu, reportéza cumca comisiunea nu voiesca a restringe numerulu clericiloru, inse in privinti'a calificatiunei propune a fi primiti „numai teneri, cari au finitu 6 classe gimnasiale, cu succesu bunu. Deputatulu Emericu B. Stanescu din consideratiune la numerulu mare de preuti si de clerici absoluti, cere inchiderea institutul clericalu pe 10 ani. Dupa o desbateré mai lunga, se primesce emendamentul deputatulu Parteniu Cosma: ca adeca „numai atari individi se fie primiti in institutul teologicu din Aradu, cari au absolvitu 8 classe gimnasiale cu succesu bunu.“

107. Referitoriu totu la organizarea institutul clericalu din Aradu, deputatulu Vincentiu Babesiu face urmatóri'a propunere: „Constatandu-se necesitatea de reorganizare a institutul clericalu, considerandu, ca este absoluta necesitate de o organizare uniforma a tuturor instituteloru clericali; considerandu ca votulu decisivu intr'acéstá cestiune este la sinodulu episcopescu: compunerea si staverirea catu mai in graba a unui planu de reorganizare se recomanda cu intetime celu mai de aprópe congressu nationalu bisericescu, in conlucrare cu sinodulu episcopescu.“ — Se primesce. —

108. Totu in nesu cu acestea, deputatulu Vincentiu Babesiu, cu referinti'a la reorganizarea institutul pedagogicu aradanu propune: ca se se insarcineze senatulu scolaru alu Consistoriulu, a se pune in contielegere cu senatulu scolaru din Caransebesiu si se facu unu planu, respective se dee o parere pentru unu planu comunu de reorganizare a institutul pedagogicu: avendu a substerne acelu operatu dinpreuna cu motivele, celei mai de aprópe sesiuni sinodali. — Se primesce cu adausulu comisiunei organizatorice, ca si pan'atunci, profesorii, cari sunt denumiti de la sanctiunarea statutul organicu in cöce, au a se supune esamenulu prescriisu prin 122 §. alu statutul organicu, naintea unei comisiunii; esamonele avendu a fi publice.

109. Propunerea presidiala (Nr. 6) pentru emiterea unei comisiunii, in caus'a promovarii culturai poporului, comisiunea organizatorica opiniunea a se transpune comisiunei enchetarice, carea se va ocupá cu organizarea parochieloru; er' proiectulu presidialu referitoriu la elaborarea unui regulamentu pentru disciplinarea preotimei si a poporului, a se predá senatulu bisericescu din Aradu cu inviatiunea, ca pe sesiunea anulu viitoriu se presinte unu proiectu in caus'a acestá. Ambele propuneri ale comisiunei organizatorice se primescu.

110. Modululu votarii la alegerea asesoriilor consistoriali si form'a juramentulu pentru asesori, defensori si secretari, cetindu-se, se primescu asiá, precum le a formulatu comisiunea organizatorica.

Procopiu Ivacicovicu. m. p.
eppu.-presiedinte.

Mihailu Buneiu m. p.
notariu.

(Va urmá.)

Varietati.

= (Veste placuta din Bihoru) Dupa Sinodu, biserica nostra din Biharea si schimbat'ata; incepe a disparé egemonia si despotismulu. Clerulu de susu (Protopopii) incepu a onóra preotimea si poporulu, pe carii pana acum ii socoteau, ca sunt creati pentru de ali servii. Imbucuratori e pentru bihoreni si acea impregiurare, ca bravii negotiatori din Orade si cu cea alta intielegintia, vreu ca biserica din lantrulu orasiului, se o decrete de Catedrala; era Presiedintulu consistorialu si vicaru episcopescu Mironu Romanulu se-i taca cortelu asiderea in lantrulu orasiului, eliberandu-lu prin aceea de aerulu stricatosu din V. Velence. Dómne ajuta-li!!! *Unu preotu.*

(g) O cuventare „bine nimerita.“ In epöc'a de astadi a literaturai romanesce, este anevoia se gasescu unu opu „bine nimeritu,“ mai alesu din priviri retorice. Fiindu anevoia, este rar; si fiindu cá e rar: „Este lucru scumpu si bunu,“ precum ni canta poetulu. Unu asemene lucru nimeritu, merita se-lu cunoasca lumea, togm'a pentru cuventulu poetulu ce dice cá e scumpu si cá e bunu. Totusi cu durere trebe se insemnámu cá o asemene cuventare „bine nimerita“ s'a perdutu pentru literatur'a

romana, cáci n'a scris'o nimene. Dar cumca cuventarea „bine nimerita“ intr'adeveru s'a rostitu, dovedescu protocolulu ce comisariulu consistoriulu L. din O. Pa compusu la ocaziunea unei alegeri de curundu. Insi dsa a dictatu protocolulu, si insusi dsa dictá (cu destula modestia?) cumca cuventarea ce a tienut'o, a fostu „bine nimerita.“ Si noi cauta se-i credemu c'a fostu asiá cu adeveratu, de órace „in vino veritas,“ si dsa togm'a nainte de dictare beuse cam o litra de vinu, voiu se dicu: de vinarsu. Inse siéga de siéga, dar se-i spunemu adeverulu cá: Desi tienemu multu la literatur'a nostra, noi totusi bucurosu am renuciá la asemene cuventari, deca cáte unu domnu comisariu, candu e in astu-feliu de stare, ar face bine se se culce ca se se limpediesca la capu, pentru ca apoi se nu vorbésca cuvinte de scadere chiar in contr'a corporatiunei din carea face parte.

(i) Drumulu de feru între Orade si Clusiu erá se se deschida la inceputulu acestei luni, dar felurite cauze amenara deschiderea, carea precum se asecura — totusi se va intemplá anca in lun'a lui augustu.

(o) Unu bréu rosu, causa de inimicétiá. Parinti B. (cu bréu rosu) si S. (cu bréu venetu) traiau in contielegere bunisióra. Nu preste lungu timpu, Santia Sa eppulu Aradulu decórá cu bréu rosu si pre S. Parintele B. nu intardiá apoi a se plange episcopulu cá S. si a rositu si cuptusiel'a reverendei, ceea ce nu-i compete. Eppulu a tacutu, póte c'a surisu; dar B. nu lasá treb'a intr'atát'a, ci incepu a-lu desconsiderá pre S., dreptu pedépsa.

(r) Aver'i nationale asecurate. Edificiulu fundatiunei Zsiga-iane este asecuratu la banc'a „Transilvania,“ in valóre de 10,000 fl. Totu in asemene valóre s'a asecuratu la aceea-si banca si seminarulu romanu gr. cat. din Orade, era spelele de asecuratiune pentru cestu din urma institutu le póta parintele Véghsö din pung'a propria, adaugendu astu-feliu titlele de recunoscintia ce le are S. Sa la natiunea romanu a pentru fundatiunile ce densulu le facu mai aun. Asemene asecurari ale averiloru nationali, sunt de recomendatu. Aci, in tóta puterea cuventulu, potemu aplicá proverbiulu: „Paz'a buna, trece primejd'i'a grea.“

(g) Bancrotarea belgianulu Langrand-Dumanceau si a societatiiloru ce le-a intemeiatu densulu, si cari se faliau cá posedu sute de milliöne, — fece mare sensatiune in tóte statele europene, cáci densulu si-estinsese activitatea pretotindenia. Procesele, cáte se nascu din acéstá bancrotare, nu se scie anca de se vor pertratá in Belgiu seu in Anglia, cáci le reclama fie-care din acésté state. Au se ni desvelésca lucruri mari aceste procese, cáci Dumanceau cu négotiale sale avea trecere mare pe la curtile domnitórie. Vor fi multi, cari se vor senti pacaliti, pentru cá l'au stimatu pre dsa presté mesura multu. Fora a prejudecá descopeririloru ulterióre, insirámú între cei pacaliti si pre Santitatea Sa Pap'a, care naitea tuturoru monarchiloru se grabi a-lu face pre Dumanceau conte de Roma. E siodu candu tocm'a celu „infalibilu“ se pacalesca mai tare!

(i) „Poste restante“ si „par expresse.“

Unu asesoru nouu consistoriale se tanguia unui invetiatoriu: „Mi va fi anevoia a lucrá pana ce nu voiu ajunge se cunoscu pre toti invetiatorii. — La acést'a invetiatoriuu replica: „Nu, nemica anevoia, cáci pre noi pre invetiatorii romanesce, ne poti cunoscu pre toti intr'unu minutu, atátu de tare semenámú unui altor'a.“ — „In ce semenati?“ intréba asesorulu, era invetiatoriuu raspunde: „Suntemu cu totii gárbovi, in cátu stomaculu ni-e asiá-dicendu poste restante, era capulu par expresse. Era io, unde vedu unu ospetariu seu unu canonicu romano-catolicu, delocu ilu cunoscu, cáci acestuia stomaculu i-e par expresse era capulu posta restante.“

(u) O constitutiune, sustienuta de bajonete. Diurnalele opositionale unguerescu credú ca inarmarea honvediloru e de lipsa si pentru cuventulu cá, de nu vor avé se intre eventualmiminte intr'o actiune militara, totusi fiindu la numeru 130,000 de barbati, vor face bunu servitiu spre sustienerea constitutiunei. — Ii intre-bámú pe colocutoriunguri: Unde in lume, o constitutiune liberala are lipsa se fie sustienuta de bajonete? Au dóra neci voi nu mai credeti in liberalismulu constitutiunei vóstre? Spuneti-ne odata adeverulu verde, cáci cu mintiunile nu vom procopsi tiér'a!

Publicatiune.

Din partea comitetulu „Alumneulu rom. nationalu din Temisióra“ se invita toti tinerii cari dorescu se studieze la gimnasiulu, ori la care-va institutu reale seu industriale din Temisióra si ca atari dorescu a fi primiti in acestu institutu pe anulu scolicu venitoriu, ca se-ai astérna suplicele providute cu documintele recerute, (atostatu de botezu, de paupertate si testimoniulu scolicu,) pana la 1 septembre a. c. stilulu nou, la presidiulu comitetulu acestuia a nume la Rss. Dnu Meletiu Dreghiciu, protopopu in Temisióra.

Din insarcinarea comitetulu,

Pavelu Rotariu, mp.
notariulu comit. Alumnu.

Nr. 88 si 89 scol.'

Publicatiune.

Conformu determinatiunei §-lui 130 din statutu org. bis. si pe bas'a decisiunei Sinodulu eparchialu din 23 aprilé a. c. Nr. prot. 80, Consistoriulu scolicu alu diecesei gr: res. rom. a Caransebesiulu, ca Inspectoratu supremu alu scóleloru confesionale gr. or. din acéstá diecesa a dispusu, ca si in feriele anulu scolicu curentu se se tiená conferintie invetiatorescu, avendu acestea de a se introduce si in frontari'a militara.

In urm'a acestei dispuneri sunt denumiti de comisari scolari:

1. Stefanu Lipovanu, invetiati. la scól'a cap. confes. din Lugosiu pentru districtulu scolaru din provincialulu protteratul Caransebesiu cu locul de conferintia Zagujeni;

2. Ioanu Oprea, invet. la scól'a elem. popor. conf. din Ezerisiu, pentru districtulu scolaru alu protteratulugosiu, cu locul de conferintia in orasiulu Lugosiu;

de turci prin Moldova in tiér'a lesiesca si, nefiindu necaieura resistintia, predau, omoriu si pustiau provinciile polone, ducendu préd'a spre asecurare in Moldov'a si in cetatile invociate turcescu, si rentorcendu-se indereptu la predare. Acést'a repetira ei pan' in 5 Ianuariu 1499, candu ii suprinsé de o data unu geru si o fortuna nepomenita. Turcii, nededati cu geruri atátu de aspre, perira in Galicia peste diumetate, ajugandu abia 30.000 otarele Moldovei. Dar Romanii capetara voia se-i mai scarmene si ei nitielu si li oprira calea prin Moldova, ii respinsera indereptu si li oprira proviantulu. In fine strabatú restulu pe marginea Basarabiei spre Dunare, presarandu calea pe unde treceau cu degerati. Regele Poloniei, in trandavi'a sa nu-si aperá tiér'a de predarile turciloru. Fratine-seu, lui Vladislav din Ungaria, i parú reu de acést'a si intrá ca medilocitoriu între Albertu si Stefanu, si decisera tustrei: se fia uniti in intreprinderile loru contra turciloru, fugarii din ambele parti se se stradee, certele escate între locutori respéctivi se se decida de catra diregatorii starostiei de Cernauti si Camentitia; de acéstá obligatiune facú Stefanu in scurtu timpu intrebuintiare. Elu cerú la 1501 estradarea lui Petru Arone, carele traia in Polonia si intri gá in contra Moldaviei. Polonii trem urara inaintea acestei cereri, cáci i promisese lui Petru

conductu securu si dreptulu de ospitalitate. Dar' regele erá pregatitu pentru o intreprindere contra Prusiei si erá constrinsu se caute a nu-lu intarí pre Stefanu, carele amerintiá cu dusimani de nu i vor stradá pre Petru Arone. Polonii nu voiau se calce cuventulu datu lui Petru Arone si totuodata doriau se nu dee motivu de invasiune lui Stefanu; deci-lu chiamara pre Petru naintea deputatiiloru moldavi si-i taiara capulu. Dar' si acéstá fapta o dechiará lumea intréga de perfidia, dupa cum si erá.

Albertu mori in scurtu timpu dupa acéstá intemplanté. Lui i urmá pe tronul frate-seu Alexandru, de la carele luá Stefanu Pocutia (1503), sub cuventu, cá asta tiéra ar fi o parte din Moldov'a, luata fora dreptu prin Poloni. Intrandu atuncia si o órda de Tataři si Muscali in Polonia, lasara Polonii Pocutia in posesiunea lui Stefanu. Dar' nobiliu Moldovei vedindu-lu pre Stefanu slabu si ajunsu la adenci betranetie, l'au induplecatu se-si retraga arm'a indereptu, pentru ca se nu fia nevoitu a incepe unu resboiu nou cu Poloni'a. Stefanu cedá cererii nobiliiloru din cauza, cá podagra ce-o avea, se facuse fórte durerósa si elu se semtia pre slabitu, decátu se mai póta stá in fruntea óstirii la escarea unui resboiu nou.

Stefanu incarcatu de anii betranetieloru si slabitu prin ustenelele resboieloru, vedendu

cá se apropia timpulu in care are se se desparta de acéia, cu carii castigá atáte lupte, chiamá in vér'a anulu 1503 in capital'a tierii Sucéva o adunare generala si intornandu-se dupa sant'a liturgia la palatu, proclamá in fiinti'a de facia o boeriloru, curteniloru, clerulu si a unei multimi nemesurate de publicu, „testamentulu seu politicu,“ prin carele sfatui pre fiulu seu Bogdauu si pre nobili, „ca dinsi se nu-si puna speranti'a neci in unguiri, cari sunt inghititi de turci si rei de sufletu; neci in Poloni, cari sunt perfidi si fora potero; neci in Germani, cari sunt lacomi, desbinati si incurcati între sine.“ Nu lungu timpu dupa acést'a mori Marele Stefanu, in 2 iuliu 1504, in cetatea Hotinulu. Remasitiile lui s'au inmormentatu cu plangerea a tóta tiér'a in m. nastirea Putni'a.

Stefanu a redicatu statulu Moldovei la celu mai inaltu gradu de putere si marire. Elu, intieptu in politica, si celu mai insemnatu conducatoriu si comandatoriu de óste, si celu mai mare erou in evulu seu, a intemeiatu si asecuratu oesintia statulu, natiunei si a religiiuni sale. Elu a tostu iubitu de supusii sei pana la gradulu de adoratiune religioasa. De pe tronulu Moldovei domniá in dilele lui dreptatea; strembatatea erá innadusita si esilata din tiéra. Celu puternicu nu calcá dreptulu celu mai slabu. Curtea lui erá deschisa serimanulu;

veduvei si seraculu ca si celu mai mare boieru. Cu patru dieci de monastiri si beserici si cu multe orasie, cari esista si predica marirea lui inca si astadi, infrumusetia elu pamentulu Moldovei. Dar' pe cátu de iubitu a fostu elu la ai sei, pe atátu de infricosiatu la dusimaniu Romaniloru. Ca fulgerulu sburá sabi'a lui de la resaritu la apusu. Cu o mana de Moldoveni batea elu sute de mii de straini. Istori'a nu cunoasce altu omu de resboiu, carele se fi portatu atáte lupte si se fi castigatu atáte biruintie in vícti'a sa. Marturi sunt despre vegi'a lui Lesii, cari cu sangele loru au rositu de atáte ori pamentulu nostru; marturi Ungurii, cari isi veduira satele si cetatile mistuite de focu; marturi Tataři, cari cu itimea fugei n'au scapatu de fierulu lui; marturi Turcii, cari de atáte ori ingrasiara cu sangele si prin cadavrele loru pamentulu Moldovei; marturi sunt in fine tóte némurile de prin pregiuru, cari tóte au cercatu ascutitulu sabiei lui.

3. Pavelu Gaitoviciu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Mircovatu pentru districtulu scolaru a-lu Fagetulu cu loculu de conferintia in Fagetu;

4. Josifu Novacu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Oravit'a-mont. pentru distr. scol. alu Jebelului, cu loculu de conferintia in Buziasiu;

5. Ilie Istvanu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Sipetu, pentru distr. scol. alu protteratului Ciacova, cu loculu de conferintia in Ghiladu;

6. Aureliu Draganu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Ghiladu, pentru distr. scol. alu protteratului Versietului, cu loculu de conferintia. Costeiu séu Retisoru; pentru posibil'a absintia a comisariului Aureliu Draganu este denumitu de comisariu substitutu invetiati. din Boccea-romana Dionisiu Petri;

7. Martinu Tiapu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Fizesiu, pentru distr. scol. alu protteratului Bisericii-albe, cu loculu de conferintia in Vramitutu;

8. Vasiliu Nicolescu, invet. la scól'a elem. conf. din Lugosiu si presiedinte alu reuniunii invetiatorilor, pentru distr. scol. alu protteratului Oravitia, cu loculu de conferintia in Oravitia-montana;

Iéra cu privire la fruntari'a militara in care conferintie invet. se introduc acum pentru prim'a data, pe candu acelea in partile provinciale ale Episcopiei exista din anulu 1866, pentru de a face cunoscuti pe invetiatorii din fruntari'a militara cu instructiunea introducelor conferintie invet. s'a denumitu pe langa comisariu permanenti si comisari introducatori si a nume:

9. Pavelu Chinezu, invet. la scól'a elem. pop. conf. din Govasdia de comisariu introducatoriu, éra capelanulu din Petrovaselo si catichetulu romanu din Panciov'a Petru Murgu de comisariu permanentu pentru distr. scol. mil. alu protteratului Caransebesiu cu loculu de conferintia in orasiulu Caransebesiu.

10. Ferdinandu Chirita, invet. la scól'a elem. conf. din Lugosiu de comisariu introducatoriu, éra Ilie Susa invet. la scól'a elem. conf. din comun'a militara Nicolintiu de comisariu permanentu pentru distr. scol. alu protteratului Mehadia, cu loculu de conferintia in Mehadia.

11. Vicentiu Gurgutu, invet. la scól'a elem. conf. din Mercin'a de comisariu introducatoriu, éra Petru Stefanescu invet. in Cornerev'a de comisariu permanentu pentru distr. scol. alu protteratului Panciovei, cu loculu de conferintia in Petrovaselo.

Comisarii scolaru au a se infatisia la Inspectoratul supremu scol. in Caransebesiu la conferintie ce se vor tiené cu densii in 23, 24 si 25 Augustu cal. v. a. c. spre a primi instructiunile si informatiunile necesare. Conferintie cu invetiatorii in deosebitele districte scolare au se se tiené in 30 si 31 Augustu, in 1. si 2 Septembrie cal. v. 1870, la care sunt provocati toti invetiatorii confes. a. luá parte.

Caransebesiu, 9 Iuliu 1870.

Consistoriulu scolaru.

Cerculariulu episcopescu,

din 23. iuliu vechiu 1870, Nr. 792 plen. catra toti protopresviterii, respective catra sínódele parochiale din districtulu consistoriului Aradanu, in privinti'a alegerii deputatiloru pentru congresulu natiunalu bisericescu, convocatu pe 1. Octovre calend. vechiu a. c. la Sabiu.

Conformu insciintiarii Eselentiei Sale, Présantitului Domnu Archi-Episcopu si Mitropolitu alu nostru Andreiu Barone de Siaguna, din 20 iuliu a. c. Nr. mitrop. 78, congresulu natiunalu bisericescu pentru organisarea Mitropoliei nóstse, este convocatu pe 1. Octovre calend. vechiu a. c. la scaunulu Mitropoliei in Sabiu.

Avendu numai de cátu a se face dispu-setiunile necesare pentru efeptuirea alegerii de deputati la acestu congresu, consistoriulu nostru cu privire la scurtimea timpului au aflu de neevitabila necesitatea d'a adoptá spre acestu scopu impartirea cercurilor electorali, facuta cu ocaziunea alegerii de deputati la sinodulu eparchiale tienutu in anulu curinte.

Dupa acést'a impartire, si amesuratu §-lui 148 alu statutulu organicu, dieces'a aradanu va fi reprezentata in congresu din deputatii a 20

de cercuri electorali, si a nume: prin 10 deputati din cleru, si prin 20 deputati din statulu civilu, a caroru alegere are se se efeptueca dupa modalitatea prescisa in § 91, casi la alegerea deputatiloru sinodali.

Inse din districtulu acestu consistoriu, cu privire la nóu'a organizare a diecesei, — vor fi de a se alege de totu 14 deputati mireni, si 7 preotiesci, adeca: din cele 8 cercuri ale partiloru Arado-Zarandane si cele 6 cercuri ale partiloru banatice, se alege in fie o care cercu cáte unu deputatu din mireni; éra preotimea impreunandu-se in dóue cercuri si intr'unu colegiu, alege cáte unu deputatu din cleru, fiindu la fiesce care cercu denumitu cáte unu comisariu consistoriale din mireni, si unulu din cleru la dóue cercuri imbinate, pentru conducerea si respective scrutinare alegeriloru.

Pentru efeptuirea alegerii in modulu espusu, are de a deservi spre orientare impartirea sumaria a cercurilor electorali, ce se alatura la acestu cerculariu sub % pe langa anu-mirea comisariilor consistoriali, si a locului centrale de alegere; éra cu privire la singuraticele comune ce apartienu la cele 14 cercuri, are se remana distribuirea facuta cu ocaziunea alegerii deputatiloru sinodali, si comunicata protopresviteriloru sub datulu de 19 februarie a. c. Nr. 163, pentru directiunea loru.

S'a facutu inse acea modificare cu referintia la impartirea cercurilor: ca comunitatea Socodoru se apartiena cercului electorale alu Giulei (Chitihaz), éra comunele Tornea Bantania, H.-M.-Vásárhely si Szentes la cerculu Aradului, din consideratiunea indepartarii locuriloru de centrulu alegerii.

Fiindu terminulu tienerii congresulu atátu de scurtu, in cátu abia se póte observá cu precisiune terminulu proveditu in statutulu organicu pentru efeptuirea alegeriloru in singuraticele sínóde parochiale, si celu pentru scrutiniu, cu privire la alegerea deputatiloru congresuali sunt de a observá urmatóriele regule:

1. Protopresviterii cu tóta intetirea vor publica acestu cerculariu alu Nostru, si vor notá la fiesce care comunitate cerculu electorale, de care se tiene acea.

2. Preotimea parochiale indatu dupa primirea acestu cerculariu, in Duminec'a cea mai de a própe va pune si va publicá in bisericu unu terminu pentru tienerea sinodulu parochiale extraordinariu, in care vor se se alege membrii mireni ai congresulu natiunale. — Terminulu acestu sinodu parochiale nu póte fi mai amenatu de cátu pana in 16 augustu a. c. calend. vechiu; dar trebuie se fia publicatu mai nainte de tienerea lui celu putienu cu 8 dile, adeca mai multu pana in 8 augustu calend. vechiu.

3. La terminulu defiptu si publicatu dupa punctulu 2, in fiesce-care comunitate se aduna unu sinodu parochiale extraordinariu pentru insusi actulu de alegere, unde ca alegatori au locu toti aceia, cari dupa § 6 alu statutulu organicu sunt calificati de membri ai sinodulu parochiale. — Sinodulu acest'a se constitue apoi astfelu, ca alegatorii si-alegu unu presiedinte, doi barbati de incredere si unu notariu.

4. Purodiendu sinodulu la alegere, fiescare alegatoriu votéza pentru unu deputatu mirenu pre care-lu socóte a fi mai aptu de membru alu congresulu natiunalu, fie acel'a din comun'a locale, ori din alte locuri. — Votisarea acést'a e publica, adeca cu graiu viiu; déca inse 20 de alegatori postescu, ea póte se fia secreta, adeca prin siedule; inse aclamarea nici decumu nu are locu, pentru cá rezultatulu vine de a se combiná dupa numeru cu voturile celora-lalte sínóde din acelasi cercu.

5. Despre alegerea intemplata in fie-care sinodu parochiale se face protocolu, in care se scriu tóte voturile de a rondulu cu numele votantiloru; érdéca votisarea a fostu secreta: la protocolu se alatura siedulele, cari contienu voturile.

6. Terminandu-se alegerea in sinodulu parochiale, actulu se incheia, rezultatulu se constatéza si se publica in fiinti'a de fatia a alegatoriloru; apoi actulu se subscie prin presiedinte, prin barbati de incredere si prin notariu, se sigileza cu sigilulu parochiale séu cu alu presiedintelui, ori a vre-uniua dintre barbati de incredere, si dupa tóte acestea se predá barbatiloru de incredere, ca la timpul seu se lu duca la comisariulu consistoriale.

7. Indatu dupa efeptuit'a alegere in si-

nódele parochiale si celu multu pana in 31 Augustu calend. vechiu, toti barbati de incredere ai sínódeloru parochiale se vor aduná la loculu centrale alu cercului electorale, aducendu cu sine protódele electorali sigilate, apoi presiedinti'a comisariulu consistoriale mirenu vor formá unu colegiu de scrutiniu, si vor alege unu notariu pentru ducerea protocolulu.

8. La actulu scrutiniului, in presinti'a tuturor membriloru infaisiati de incredere, se desfacu prin comisariu protódele electorali, se citeacu acele cu vóce inalta, numerandu-se voturile si inscriindu-se in protocolu.

9. Acelu individuu, carele va fi intrunitu mai multe voturi, numai de cátu se prochiama de deputatu si se provede cu credentionalu. — In casu inse, candu doi séu mai multi aru avé ase mene nru da voturi in maiortate fatia cu altii: intre densi decide sórtea cescutata de locu la fati'a loculu.

10. Atátu protocolulu colegiulu de scrutiniu, cátu si credentionale se subscie prin comisariulu consistoriale si prin toti cei-alti membri.

11. La terminulu atinsu in punctulu 8, adeca in 31 Augustu vechiu, a. c. toti preotii unui cercu electorale se aduna la loculu centrale alu cerculu, respective alu colegiulu impreunatu din cele dóue cercuri, si acolo sub presiedinti'a comisariulu consistoriale preotiescu si-alegu doi barbati de incredere si unu notariu; apoi numai decátu purcedu la alegere, carele se efeptuesce séu prin votisare publica, séu la cererea unei tertialitati a alegatoriloru, prin votisare secreta. — Acel'a care au intrunitu maiortatea voturiloru, se prochiama de deputatu, si se provede cu credentionale subscie prin comisariu, prin barbati de incredere si prin notariu. Despre actulu alegerii se face protocolu subscie casi credentionalele.

12. La casulu impedecarii vre-uniu comisariu consistoriale, decumva de aia nu se va fi facutu alta provisiune, respectivii alegatori séu barbati de incredere mireni sunt autorisati a alege dintre sine unu locutiinte alu comisariulu consistoriale, care va indeplini tóte cele ce se tienu de provinci'a unu comisariu consistoriale.

13. Dupa incheierea scrutiniului in fie-care cercu electorale, si estradarea credentionalorulu. toti deputatii alesi din statulu civilu pentru congresulu natiunalu, au a si intocmi caletori'a loru asia: ca anca in 30 Septemvre vechiu a. c. nesmintitu se se afle la loculu congresulu in Sabiu, spre a luá parte la solenitatea deschiderei congresulu si a se pregati pentru agendele de mai multe dile in congresu.

14. Cátu pentru acoperirea si modulu de incassare a diurnelor si speselor de caletoria ale deputatiloru congresuali, consistoriulu a aflu de bine a dispune, ca — din lips'a unu fondu anumitu, aceste se se antecipe si de atadata pana la o regulare definitiva si medilocirea unei eietari corespundietorie, de la bisericile singuraticiloru comune, dupa modalitatea si repartitiunea facuta la ocaziunea congresulu nostru natiunalu din anulu 1868, conformu dispuzetiuniloru atunci facute.

Deci Pr. Ta esci insarcinatu dispuzetiunile aceste prin curentare a face cunoscutu cu tota repediunea tuturor sínódeloru parochiale submanuate, si a starui ca aceste se se efeptuesca cu tóta punctualitatea si acuratéti'a.

Deodata Pr. Ta nu vei amen'a a incassa de la singuraticele bisericile sumele rotunde in proportiunea celoru tribuite la anulu 1868, pe bas'a specificatiunei alaturate sub %, avendu negresitu a ni le administrá pana la 20 Septemvre calend. vechiu. c.

Datu in siedinti'a consistoriale tienuta in Aradu, in 23 Iuliu vechiu. 1870.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p. episcopulu Aradului.

Se cauta o educatória.

La o familia onorabila in Oradea-Mare, se cere o educatória pentru unu copilu de 4—5 ani, carele se scie instrúa limb'a romana, germana si francésca. Cele mai naintate in versta vor fi preferite. Remuneratiune: viptulu intregu, cortelu 100—150. fl la anu. A se informá la redactiunea „Albinei.“

2—2

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochie din Comun'a Sitan, comitarulu Bihoru si protopresbiteratulu Popmezculu, cu carea sunt impreunate urmatóriele emoluminte: pamentu aratoriu si fanatiu 4 optarie si stolele regulate de la 130 de case.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt avisati a-si tramite recursurile si documentele catra Comitétulu parochialu din Sitan, in 15 dile dela antái'a publicare in acést'a fóia Sitan, in 25. Iuliu 1870.

Comitétulu parochialu.

Cu scirea mea

Ambrosiu Marchisiu mp.

3—3

Protop. Popmezculu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii din comun'a Conopu, comitatulu Aradului si protopresbiteratulu Totvaradie, — cu care sunt impreunate urmatóriele emoluminte: diumetate sesiune de pamentu estravilanu, venituulu stolaru, si birulu — cáte una mesura de cucurudiu sfermatu de casa, de la 180 numere.

Doritorii de a ocupá parochi'a acést'a, sunt avisati a-si tramite recursurile instruite dupa prescisele „Statutulu organicu“ si adresate catra Sinodulu parochialu, — pana in 15. Augustu, a. c. Dlu protopresviteru in Totvaradia. Conopu, in 12 iuliu, 1870.

Dupa avut'a contielegere cu Dlu protopresviteru Iosifu Belesiu

2—3

Comitétulu parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci in Comun'a Petnicu, protopresbiteratulu Mehadie (conf. mil.) se escrie concursu cu terminu pana in 18/6 Augustu a. c. Salariulu in bani gata e 60 fl. v. a. 4 fl. spese scripturistice, 10 meti de cucurudiu in boabe, 6 stángenii de lemne si cortelu naturalu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si trimitte recursurile, pana la timpul prefiptu, comitétulu parochialu.

Petnicu in 6/18 iuliu 1870.

Comitétulu parochiale.

In contielegere cu protopresviterulu districtualu.

(3—3)

D. Iacobescu mp.

protopresvit.

Concursu.

Statiunea invetiatoresca dela scól'a populara conf. gr. or. romana din Suburbulu Aradului „Perniav'a“ devenindu vacante, prin acést'a se escrie concursu pana in 23 aug./4 sept. a. c.

Salariulu anuale in bani gata e 600 fl. v. a. — 6 orgii de lemne, cuartiru bunu — si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se adreseze recursurile catra subsemanatulu comitétulu parochialu, proveditu:

a) Cu atestatu de calificatiune dela consistoriulu eparchialu.

b) Cu estrasu de botezu, si dovéda de spre confesiunea gr. or;

c) Cu tóte alte documente despre sciintiele pregatitorie de mai nainte si despre portarea politica si morala nepetata.

Aradu, 1870, in iuliu.

Comitétulu parochialu gr. or. romanu din Aradu.

Cu scirea si convoirea mea

3—3

Ioane Ratiu m. p.

protopopulu Aradului.

Piatu de hartii, bani, grane si vite.

Burs'a de Viéna onorá invingerile nemtiloru mai multu de ce se asteptá. Aurulu si argintulu scadiura cáte cu 7—8%; hartiele cam totu cu atá'a se urcara. D'ar de ieri — cursurile éru lara o directiune mai pesimista.

Granele septemana trecuta parte mare scadiura in pretiu cu cáte 5—10 cr. la metiu. Numai rapiti'a se sustienú, metiulu cáte cu 7 fl. 70—85 cr; graulu bunu 6 fl. 10—20 cr; graulu de medilocu 5 fl. 25—50 cr; telu slabutiu cu 4 fl. 20—50 cr. Porumbulu cu 3 fl. 30—45 cr. metiulu, intocmai asiá si secar'a. Ovesulu cu 2 fl. 40—45 cr. Ordiulu — necautatu.

Mai cautate erau vitele. Boii si vacele se platira cantariulu cu cáte 26—31 fl; oile parochi'a pan' la 12 si 14 fl; porci se petrecura 4319, cantariulu cáte cu 27—30 fl. 50 cr. Slanin'a cu 36—38 fl; untur'a cu 38—40 fl. —

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insciintiarea telegrafica din 13 aug.)

Imprum. de statu convertatu cu 50% 55.25 Imprum. natiunalu 65. — Actiunile de creditu 241. — — sortiriile din 1860: 89.75 sortiriile din 1864: 109.50; Oblegatiunile des-sarcinari de pamentu, cele ung. 72. —; banatice 71. —; transilv. 67.50 bucov. 66. —; argintulu 125. —; galbenii 6. — napoleonii 10.12.